

Bijlage 15

Protocol

Medicijnverstrekking en medisch handelen op scholen

Inleiding over medicijnverstrekking en medisch handelen

Het kind wordt ziek op school

Het verstrekken van medicijnen op verzoek

Medische handelingen

Bijlagen

1. Toestemmingsformulier voor: 'Het kind wordt ziek op school'
2. Toestemmingsformulier + instructie voor: 'Het verstrekken van medicijnen op verzoek'
- 3A Formulier m.b.t.: 'Het uitvoeren van medische handelingen in noodgeval'
- 3B Afsprakenformulier m.b.t.: 'Het uitvoeren van medische handelingen op school'
4. Richtlijnen: 'Hoe te handelen bij een calamiteit'
5. Wettelijke regels en aansprakelijkheid

Algemene opmerkingen:

- Met school wordt bedoeld: alle scholen voor Basisonderwijs van Onderwijsgroep Amstelland
- Overall waar 'hij' staat wordt ook 'zij' bedoeld.
- Overall waar 'het kind' staat wordt ook 'de leerling' bedoeld
- Overall waar ouders staat wordt ook verzorger bedoeld
- Waar leerkrachten staat, worden ook de andere personeelsleden op de school werkzaam bedoeld.

Inleiding over medicijnverstrekking en medisch handelen

Leerkrachten op school worden regelmatig geconfronteerd met leerlingen die klagen over pijn die meestal met eenvoudige middelen te verhelpen is. Denk hierbij aan hoofdpijn, buikpijn, oorpijn of pijn ten gevolge van een insectenbeet.

Ook krijgt de schoolleiding steeds vaker het verzoek van ouders om hun kind(eren) de door een arts voorgeschreven medicijnen toe te dienen

Met het oog op de gezondheid van kinderen is het van groot belang, dat de leerkrachten in alle situaties zorgvuldig handelen. Zij moeten daarbij over de vereiste bekwaamheid beschikken. Leerkrachten en schoolleiding moeten zich realiseren dat, zij voor deze handelingen aansprakelijk gesteld kunnen worden.

Daarom wordt in dit protocol aangegeven hoe scholen in deze situaties dienen te handelen.

De drie te onderscheiden situaties zijn:

- *Het kind wordt ziek op school*

Deze situatie laat de school en leerkracht geen keus. De leerling wordt ziek of krijgt een ongeluk en de leerkracht moet direct bepalen wat hij moet doen.

- *Het verstrekken van medicijnen op verzoek*

In deze situatie kan de schoolleiding onder bepaalde voorwaarden besluiten hieraan géén medewerking te verlenen.

- *Medische handelingen*

Alleen na overleg met en instemming van het bestuur kan de schoolleiding besluiten medewerking te verlenen aan het uitvoeren van een medische handeling op school. Instemming kan alleen gegeven worden als aan alle voorwaarden en wettelijke eisen wordt voldaan.

Echter: voor de individuele leerkracht geldt dat hij dit soort handelingen mag weigeren.

Op de volgende pagina's wordt elk onderdeel omschreven. In de bijlagen zijn diverse formulieren opgenomen.

N.B. Scholen zorgen er voor, dat bij inschrijving van de leerling de gegevens, zoals deze in bijlage 1 zijn opgenomen, op school aanwezig zijn op een voor ieder personeelslid bekende plek.

1. Een kind wordt ziek op school

Regelmatig komt een kind 's morgens gezond op school wordt het tijdens de schooluren ziek of wordt het door een insect geprikt. Een leerkracht verstrekt dan vaak - zonder toestemming of medeweten van ouders - een "paracetamolletje" of wrijft Azaron op de plaats van een insectenbeet.

In zijn algemeenheid is een leerkracht niet deskundig om een juiste diagnose te stellen. De grootst mogelijke terughoudendheid is hier dan ook geboden. Uitgangspunt moet zijn dat een kind dat ziek is, naar huis moet.

De leerkracht of schoolleiding zal, in geval van ziekte, altijd contact op nemen met de ouders om te overleggen wat er moet gebeuren.

Ook wanneer een leerkracht inschat dat het kind bij een eenvoudig middel gebaat is, neem altijd eerst contact op met de ouders hierover. Vraag altijd toestemming aan ouders voordat je een medicijn toedient³.

Als ouders of door de ouders aangewezen contactpersonen niet bereikbaar zijn overleg dan met een collega, de schoolhulpverlener of schoolleiding om een eenvoudig middel te geven. Neem bij twijfel of verergering van de pijn altijd contact op met een arts.

Zo kan bijvoorbeeld een ogenschijnlijk eenvoudige hoofdpijn een uiting zijn van een veel ernstiger ziektebeeld. Het blijft zaak het kind voortdurend te observeren.

Bij aanhoudende klachten blijft de school zich inspanssen om contact te krijgen met de ouders, of de contactpersoon.

2. Het verstrekken van medicijnen op verzoek

N.B. *Het gaat in dit hoofdstuk alleen over medicijnen die via inhalatie of oraal kunnen worden toegediend.*

Kinderen krijgen soms medicijnen of andere middelen voorgeschreven die zij een aantal malen per dag moeten gebruiken, dus ook tijdens schooluren. Denk hierbij aan puffjes voor astma of antibiotica. Ouders vragen dan aan de schoolleiding of een leerkracht deze middelen wil en kan verstrekken. In deze situatie is de toestemming van de ouders gegeven.

Het is in dit geval van belang deze toestemming schriftelijk vast te leggen⁴. Meestal gaat het niet alleen om eenvoudige middelen, maar ook om middelen die bij onjuist gebruik tot schade van de gezondheid van het kind kunnen leiden.

De school kan alleen medewerking verlenen aan het verstrekken van medicijnen, indien:

- a. het vergeten ervan niet kan leiden tot een levensbedreigende situatie en
- b. door de behandelend arts helder wordt gemaakt, dat er geen ander inname ritme mogelijk is dan onder schooltijd en
- c. aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

1. ouders:

- vullen het formulier¹ volledig in en voegen een verklaring van de arts bij, waaruit tevens blijkt, dat inname onder schooltijd noodzakelijk is.
- nemen het initiatief de medicijninstructie met de leerkracht(en) te bespreken.
- nemen minimaal 1 x per 3 maanden contact op met de leerkracht om de voortgang te bespreken
- nemen bij tussentijdse mutatie van leerkracht(en) of – indien van toepassing – bij de start van een nieuw schooljaar contact op om de medicijninstructie opnieuw te bespreken.
- nemen direct contact op met de school bij verandering van medicijnen of de toe te dienen dosis.

---

³ Toestemmingsformulier voor "Het kind wordt ziek op school"; zie bijlage 1
Zie ook Richtlijnen "Hoe te handelen bij een calamiteit" (bijlage 4)

⁴ Toestemmingsformulier voor "Verstrekken van medicijnen op verzoek". Zie bijlage 2.

- zorgen ervoor dat voldoende medicijnen in oorspronkelijke verpakking (met etiket, voorschrift en de naam van het kind) op school aanwezig zijn.
  - letten op de vervaldatum.
2. school:
- zorgt ervoor, dat het bovengenoemde formulier met de medicijninstructie op een voor alle betrokkenen bekende, duidelijke plaats is opgeborgen.
  - bergt de medicijnen op op een veilige, dus voor kinderen niet bereikbare plaats.
  - zorgt dat alle betrokkenen op de hoogte zijn van de plaats waar de medicijnen bewaard worden (bijv. voorin de inval- of klassenmap).
  - zorgt dat bij afwezigheid van de reguliere leerkracht(en) door ziekte of verlof het medicijngebruik toch correct plaatsvindt.
  - ziet erop toe, dat elke nieuwe medicijninstructie wordt vastgelegd en als aanvulling bij het oorspronkelijke formulier wordt gevoegd.

Op bovengenoemd formulier wordt verder vastgelegd: de periode waarin de medicijnen worden verstrekt, de wijze van bewaren/opbergen en de wijze van controle op vervaldatum. Ouders geven hierdoor duidelijk aan wat zij van de schoolleiding en de leerkrachten verwachten. Ouders weten op hun beurt precies wat ze moeten doen en waar ze verantwoordelijk voor zijn.

Enkele praktische adviezen:

- Wanneer het gaat om het verstrekken van medicijnen gedurende een lange periode moet regelmatig met ouders overlegd worden over de ziekte en het daarbij behorende medicijngebruik op school. Een goed moment om te overleggen is wanneer ouders een nieuwe voorraad medicijnen komen brengen.
- Mocht de situatie zich voordoen dat een kind niet goed op een medicijn reageert of dat er onverhoopt toch een fout gemaakt wordt bij de toediening van een medicijn, bel dan direct met de huisarts of specialist in het ziekenhuis én direct daarna ook de ouders.
- Volg bij een ernstige situatie de richtlijnen in bijlage 4.

3. Medische handelingen⁵

Het is van groot belang dat een langdurig ziek kind of een kind met een bepaalde handicap zoveel mogelijk gewoon naar school gaat. Het kind heeft contact met leeftijdsgenootjes, neemt deel aan het normale leven van een schoolkind en wordt daardoor niet de hele dag herinnerd aan zijn handicap of ziek zijn.

Onderwijsgroep Amstelland vindt het belangrijk voor het psychosociaal welbevinden van het langdurig zieke kind om indien mogelijk, naar school te gaan.

Medische handelingen

Wanneer wordt overgegaan tot het laten uitvoeren van medische handelingen door een leerkracht, neemt de schoolleiding / het bestuur daarmee bepaalde verantwoordelijkheden op zich, waarbij de consequenties van die keuze moeilijk te overzien zijn. Bovendien moet voor de uitvoer van bepaalde medische handelingen een bekwaamheid zijn verworven volgens de Wet BIG. Ook gaat de tijd die daarmee gemoeid is, ten koste van de onderwijstijd.

Onderwijsgroep Amstelland stelt zich dan ook op het standpunt dat in voorkomende gevallen de leerkracht **geen medische handelingen** mag verrichten. De medewerking die zal worden verleend, bestaat uit het beschikbaar stellen van een ruimte en adequate opslag van de medicatie (zie ook hoofdstuk 2).

Dit houdt concreet in, dat medische handelingen, bijvoorbeeld het toedienen van injecties, zetpillen of sondevoeding, **te allen tijde door ouders dienen te worden uitgevoerd of door een bevoegd verpleegkundige die daarvoor door de ouders is aangewezen.**

Ouders overleggen van te voren met de schoolleiding over:

- wie naar school komt om de handeling(en) uit te voeren
- wanneer de handeling moet/kan plaatsvinden
- de ruimte waar de handeling kan plaatsvinden

---

⁵ Voor wettelijke regels en aansprakelijkheid: zie Bijlage 5.

- hoe te handelen als er iets verkeerd gaat (bijv. verpleegkundige verschijnt niet of niet op de afgesproken tijd of er volgt een onverwachte reactie op de handeling)
- wie in het oog houdt of alles verloopt, zoals afgesproken (denk daarbij ook aan afwezigheid van de reguliere leerkracht).
- wijze en tijd van informeren als er een wijziging in de afspraken komt

Het zal duidelijk zijn dat - gezien de aard van de handelingen - de afspraken m.b.t. bovengenoemde punten schriftelijk worden vastgelegd. Dit document wordt door de ouders ondertekend⁶.

N.B. Uitzondering vormt het uitvoeren van een medische handeling in een noodgeval⁷ (bijv. anafylactische shock als allergische reactie op insectenbeet of voedingsstof).

Deze allergie zal in de meeste gevallen vooraf bekend zijn en de ouders zullen dan noodmedicatie aan de leerkracht geven. Dit kan een auto-injector zijn, ook wel Epi-pen genoemd, maar ook druppels.

Het is hier letterlijk van levensbelang, dat **de school**:

- vastlegt wie de eerste persoon is die de handeling uitvoert (eigen leerkracht)
- vastlegt wie de handeling uitvoert, als

a. de eigen leerkracht afwezig is of

b. de leerkracht aangeeft het niet wil doen (geen risico nemen!)

- vastlegt waar dit medicijn bewaard wordt
- aan het hele team bekend maakt welke leerlingen dit betreft, wat de allergie kan veroorzaken, wat de verschijnselen zijn en wat de remedie is.
- verder adequaat handelt als bij een calamiteit: 112, ouders.

De ouders zijn er verantwoordelijk voor dat:

• de school op de hoogte is van de allergie, de verschijnselen, het medicijn en wat exact wordt gevraagd, indien de reactie zich voordoet.

- medicijnen met geldige vervaldatum op school zijn
- en instrueren een nieuwe leerkracht (bij een nieuw schooljaar of langdurige vervanging) zelf over de wijze, waarop het medicijn wordt toegediend

---

⁶ Afsprakenformulier voor “Uitvoeren van medische handelingen”; zie Bijlage 3B.

⁷ Afsprakenformulier voor “Uitvoeren van medische handelingen”; zie Bijlage 3A.

Bijlage 1

Het kind wordt ziek op school

(Toestemmingsformulier bij inschrijving)

N.B. Het is belangrijk dat de **gegevens** van dit formulier actueel zijn zolang de leerling op school zit:
en bij de groepsleerkracht **in de klas aanwezig** zijn.

Tips:

1. maak jaarlijks voor elke groep een lijst met waarschuwingsnummers.
2. als ouders een wijziging doorgeven (altijd aan directie of administratie), geef de leerkracht dan een nieuwe, bijgewerkte lijst.
3. doe deze vóór in de klassenmap of invalmap.
4. neem in deze lijst ook gegevens m.b.t. allergieën en/of medicijngebruik op (zoals deze door de ouders gemeld werden).
5. maak van levensbedreigende zaken (bijv. een notenallergie) een aparte vermelding op een gekleurd vel in de klassen- of invalmap en houd deze bij de lijst.

Verklaring Toestemming tot handelwijze voor als het kind ziek wordt op school

(bijlage bij het inschrijfformulier van de school)

Het kan voorkomen dat uw kind gezond naar school gaat en tijdens de schooluren ziek wordt, zich verwondt, door een insect wordt geprikt of iets dergelijks. In zo'n geval zal de school passende maatregelen nemen.

Als daar aanleiding voor is, neemt de school altijd contact op met de ouders, verzorgers of met een andere, door u aangewezen, persoon. Een enkele keer komt het voor dat deze personen niet te bereiken zijn. Als deze situatie zich voordoet zal de leerkracht een zorgvuldige afweging maken of uw kind gebaat is met een "eenvoudige" pijnstiller of dat een arts geconsulteerd moet worden.

Wilt u onderaan aangeven met welke personen achtereenvolgens contact gezocht moet worden als de ouders niet bereikbaar zijn?

Ondergetekende gaat akkoord met bovengenoemde handelwijze ten behoeve van:

Naam leerling: .....

geboortedatum: .....

Naam ouder/verzorger: .....
(tevens 1^e waarschuwingsadres)

telefoon thuis: ..... / mobiel: .....

telefoon werk: .....

Naam huisarts: .....

telefoon: .....

Te waarschuwen personen, indien 1^e ouder/verzorger niet te bereiken is:

1. Naam: .....

Relatie tot kind: ..... (bijv. vader, tante, buurvrouw)

telefoon thuis:

telefoon werk: .....

2. Naam: .....

Relatie tot kind: .....

telefoon thuis: ..... / mobiel: ..... telefoon werk: .....

.....

3. Naam: .....

Relatie tot kind: .....

telefoon thuis: ..... / mobiel: ..... telefoon werk: .....

.....

4. Naam: .....

Relatie tot kind: .....

telefoon thuis: ..... / mobiel: .....

telefoon werk: .....

Mijn kind is overgevoelig voor de volgende zaken:

1. ....
.....
2. ....
.....
3. ....
.....
4. ....
.....

Ruimte voor zaken die hierboven niet genoemd zijn (bijv. wát de allergische reactie is):

.....
.....
.....
.....

Ouders verklaren dat:

- **zij veranderingen direct doorgeven aan de directie van de school.**

Zij erkennen, dat het zeer belangrijk is dat deze gegevens actueel zijn omdat de school anders handelingsverlegen is en daardoor in voorkomende gevallen niet adequaat kan handelen.

Ondertekening:

Naam: .....

Plaats: .....

Datum: .....

Handtekening: .....

Bijlage 2

Het verstrekken van medicijnen op verzoek

(Toestemmingsformulier 2)

De school verleent alleen medewerking aan het verstrekken van medicijnen, als:

- a. het vergeten ervan niet kan leiden tot een levensbedreigende situatie en
- b. door de behandelend arts helder wordt gemaakt, dat er geen ander innameritme mogelijk is dan onder schooltijd en
- c. aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

ouders:

- vullen het formulier volledig in en voegen een verklaring van de arts bij, waaruit blijkt, dat inname onder schooltijd noodzakelijk is.
- nemen het initiatief de medicijninstructie met de leerkracht(en) te bespreken.
- nemen minimaal 1 x per 3 maanden contact op met de leerkracht om de voortgang te bespreken
- nemen bij tussentijdse mutatie van leerkracht(en) of – indien van toepassing – bij de start van een nieuw schooljaar contact op om de medicijninstructie opnieuw te bespreken.
- nemen direct contact op met de school bij verandering van medicijnen of de toe te dienen dosis.
- zorgen ervoor dat voldoende medicijnen in oorspronkelijke verpakking (met etiket, voorschrift en de naam van het kind) op school aanwezig zijn.
- letten op de vervaldatum.

school:

- zorgt ervoor, dat het bovengenoemde formulier met de medicijninstructie op een voor alle betrokkenen bekende, duidelijke plaats is opgeborgen.
- bergt de medicijnen op op een veilige, dus voor kinderen niet bereikbare plaats.
- zorgt dat alle betrokkenen op de hoogte zijn van de plaats waar de medicijnen bewaard worden (bijv. voorin de inval- of klassenmap).
- zorgt dat bij afwezigheid van de reguliere leerkracht(en) het medicijngebruik toch correct plaatsvindt.
- ziet erop toe, dat elke nieuwe medicijninstructie wordt vastgelegd en als aanvulling bij het oorspronkelijke formulier wordt gevoegd.

Op bovengenoemd formulier wordt verder vastgelegd: de periode waarin de medicijnen worden verstrekt, de wijze van bewaren/opbergen en de wijze van controle op vervaldatum. Ouders geven hierdoor duidelijk aan wat zij van de schoolleiding en de leerkrachten verwachten. Ouders weten wat ze moeten doen en waar ze verantwoordelijk voor zijn.

Verklaring Toestemming tot het verstrekken van medicijnen op verzoek

Datum: .....

Ondergetekende geeft toestemming voor het toedienen van de hieronder omschreven medicijn(en) aan:

naam leerling: ..... geboortedatum:

.....

adres: ..... postcode en

plaats: .....

naam ouder(s)/verzorger(s): .....

telefoon thuis: .....

telefoon werk: .....

naam huisarts: .....

telefoon: .....

naam specialist: ..... telefoon:

.....

De medicijnen zijn nodig voor onderstaande ziekte:

.....
.....

.....
.....

Naam van het medicijn:

.....
.....

.....
.....

Medicijn dient dagelijks te worden toegediend op onderstaande tijden:

om ..... uur

om ..... uur

om ..... uur

om ..... uur

Medicijn mag alleen worden toegediend in de volgende situatie (indien van toepassing):

.....
.....
.....

Dosering van het medicijn (indien van toepassing):

.....
.....

Wijze van toediening:

O via inhalatie   O oraal   O anders, nl.....

Door (naam). . . . . Functie: . . . . .

Wijze en plaats van bewaren:

.....
.....

Controle op vervaldatum vindt plaats door de ouder/verzorger.

De school is in geen enkel geval verantwoordelijk voor het niet of niet tijdig toedienen van het medicijn. Dit blijft te allen tijde de verantwoordelijkheid van de ouders.

Ondergetekende, ouder/verzorger van genoemde leerling,
geeft hiermee aan de school c.q. de hieronder genoemde leerkracht toestemming voor het toedienen van de bovengenoemde medicijnen

Naam (ouder/verzorger): . . . . .
. . . . .

Plaats: . . . . .

Datum: . . . . .

Namens de school:

Ouder/verzorger:

De directeur:

Naam: . . . . .

Naam: . . . . .

Handtekening:

Handtekening:

Medicijninstructie (indien van toepassing)

Er is instructie gegeven over het toedienen van de medicijnen op: datum

Door:

Naam: .....

Functie: .....

van: ..... (instelling)

Aan:

Naam: .....

Functie: .....

van: ..... (naam school)

te ..... (plaats)

Bijlage 3A

Afspraken m.b.t. het uitvoeren van een medische handeling in een noodgeval (bijv. anafylactische shock als allergische reactie op insectenbeet of voedingsstof)

(Afspraken formulier)

Deze allergie zal in de meeste gevallen vooraf bekend zijn en de ouders hebben noodmedicatie aan de leerkracht gegeven.

Het is hier letterlijk van levensbelang, dat **de school**:

- vastlegt wie de eerste persoon is die de handeling uitvoert (eigen leerkracht)
- vastlegt wie de handeling uitvoert, als
  - de eigen leerkracht afwezig is of
  - aangeeft dat niet te willen
- vastlegt waar dit medicijn bewaard wordt
- aan het hele team bekend maakt welke leerlingen dit betreft, wat de allergie kan veroorzaken, wat de verschijnselen zijn en wat de remedie is.
- verder adequaat handelt als bij een calamiteit: 112, ouders.

De ouders zorgen ervoor, dat:

- de school op de hoogte is van de allergie, de verschijnselen, het medicijn en wat exact wordt gevraagd, indien de reactie zich voordoet.
- medicijnen met geldige vervaldatum op school zijn
- en instrueren een nieuwe leerkracht zelf over de wijze, waarop het medicijn moet worden toegediend

Verklaring Afspraak i.v.m. het uitvoeren van medische handeling in noodgeval.

Ondergetekenden (ouders en school) verklaren de volgende afspraken met elkaar gemaakt te hebben met betrekking tot uitvoering van de 'medische handeling' in noodgeval bij:

naam leerling: .....
 geboortedatum: ..... adres: .....
 ..... postcode en
 plaats: .....

naam ouder(s)/verzorger(s): ..... telefoon thuis: .....
 ..... telefoon werk: .....
 .....

naam huisarts: .....
 telefoon: .....
 naam specialist: ..... telefoon: .....
 .....

Afgesproken werd, dat bij bovengenoemde leerling de voor hem/haar noodzakelijke medische handeling bij anafylactische shock op school wordt uitgevoerd:

In 1^e instantie door ..... (functie: .....)
 Indien deze afwezig is, door: ..... (functie: .....)
 Eventueel 3^e persoon: ..... (functie: .....)

Deze medische handeling:

- bestaat uit .....
 .....
 .....
- is nodig vanwege mogelijke, levensbedreigende allergische reactie door het eten/aanraken van
 .....
 .....
 ....
- mag alleen worden uitgevoerd in de hieronder nader omschreven situatie:
 .....
 .....
 ....

Tenslotte wordt afgesproken dat:

- de ouder de school direct op de hoogte brengt, als een wijziging in deze afspraken kan of moet worden doorgevoerd.

Eventuele aanvullende opmerkingen:

.....
.....
.....
.....

Aldus werd afgesproken:

Plaats: .....

Datum: .....

Namens de school:

Ouder/verzorger:

De directeur:

Naam: .....

Naam: .....

.....

Handtekening:

Handtekening:

Bijlage 3B

Afspraken m.b.t. het structureel uitvoeren van medische handelingen op school

(Afspraken formulier)

Onderwijsgroep Amstelland stelt zich op het standpunt dat in voorkomende gevallen de leerkracht **geen medische handelingen** mag verrichten. De medewerking die zal worden verleend, bestaat uit het beschikbaar stellen van een ruimte en adequate opslag van de medicatie (zie ook hoofdstuk 2).

Dit houdt concreet in, dat medische handelingen, bijvoorbeeld het toedienen van injecties, zetabletten of sondevoeding, **te allen tijde door ouders dienen te worden uitgevoerd of door een bevoegd verpleegkundige die daarvoor door de ouders is aangewezen.**

Ouders overleggen van te voren met de schoolleiding over:

- wie naar school komt om de handeling(en) uit te voeren
- wanneer de handeling moet/kan plaatsvinden
- de ruimte waar de handeling kan plaatsvinden
- hoe te handelen als er iets verkeerd gaat (bijv. verpleegkundige verschijnt niet of niet op de afgesproken tijd of er volgt een onverwachte reactie op de handeling)
- wie in het oog houdt of alles zoals afgesproken verloopt.
- wijze en tijd van informeren als er een wijziging in de afspraken komt

Verklaring Afspraak i.v.m. het uitvoeren van medische handelingen op school.

Ondergetekenden (ouders en school) verklaren de volgende afspraken met elkaar gemaakt te hebben met betrekking tot uitvoering van de zogenaamde 'medische handeling' op school bij:

naam leerling: .....
geboortedatum: .....
adres: ..... postcode en
plaats: .....

naam ouder(s)/verzorger(s): ..... telefoon thuis:
..... telefoon werk: .....

naam huisarts: .....
telefoon: .....
naam specialist: .....
telefoon: .....

Afgesproken is, dat bij bovengenoemde leerling de voor hem/haar noodzakelijke medische handelingen op school worden uitgevoerd:

door de vader/moeder * / door .....*
te bereiken op ..... (telefoonnr.)

Deze medische handeling:

- bestaat uit .....
- is nodig vanwege (ziekte) .....
- moet dagelijks worden uitgevoerd op onderstaande tijdstippen *

om ..... uur
om ..... uur
om ..... uur
om ..... uur

OF:

- mag alleen worden uitgevoerd in de hieronder nader omschreven situatie *

* a.u.b. doorstrepen wat niet van toepassing is

Tenslotte wordt afgesproken dat:

- de medische handeling plaats kan vinden in .....

- als degene die de medische handeling verricht niet op de afgesproken tijd verschijnt, hij/zij daarvan de ouders direct op de hoogte stelt.
- de ouder de school direct op de hoogte brengt, als de medische handeling niet op het afgesproken tijdstip kan/zal plaatsvinden en daarbij de school informeert over de wijze waarop nu gehandeld gaat worden.
- de ouder bijhoudt of de medische handeling op de juiste tijd plaatsvindt.

Eventuele aanvullende opmerkingen:

.....
.....
.....
.....
.....

Aldus is afgesproken:

Plaats: .....

Datum: .....

Namens de school:

Ouder/verzorger:

De directeur:

Naam: .....
.....

Naam: .....

Handtekening:

Handtekening:

Hoe te handelen bij een calamiteit

(Richtlijnen)

Indien zich calamiteiten voordoen ten gevolge van het toedienen van medicijnen of het uitvoeren van een medische handeling bij een kind

Richtlijnen, hoe te handelen bij een calamiteit ten gevolge van

- het toedienen van medicijnen aan een kind
  - het uitvoeren van een medische handeling
- Laat het kind niet alleen. Probeer rustig te blijven. Observeer het kind goed en probeer het gerust te stellen.
- Waarschuw een volwassene voor bijstand (of laat één van de kinderen een volwassene ophalen waarbij u duidelijk instrueert wat het kind tegen de volwassene moet zeggen).
- Bel direct de huisarts en/of de specialist van het kind.
- Bel bij een ernstige situatie direct het landelijk alarmnummer 112.
- Geef door naar aanleiding van welk medicijn of 'medische' handeling de calamiteit zich heeft voorgedaan (eventueel welke fout is gemaakt).
- Zorg ervoor dat u alle relevante gegevens van het kind bij de hand hebt (of laat ze direct door iemand opzoeken) zoals:
1. Naam van het kind
  2. Geboortedatum
  3. Adres
  4. Telefoonnummer van ouders en/of andere, door de ouders aangewezen, persoon
  5. Naam + telefoonnummer van huisarts/specialist
  6. Ziektebeeld waarvoor medicijnen of medische handeling nodig zijn.
- Bel de ouders (bij geen gehoor een andere, door de ouders aangewezen persoon):
1. Leg duidelijk uit wat er is gebeurd.
  2. Vertel, indien bekend, wat de arts heeft gedaan/gezegd.
  3. In geval van opname, geef door naar welk ziekenhuis het kind is gegaan.

Bijlage 5

Uitvoeren van medische handelingen

(Wettelijke regels
en
aansprakelijkheid)

Wettelijke regels

Voor de genoemde medische handelingen heeft de wetgever een aparte regeling gemaakt. De wet "Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg" (wet BIG) regelt wie wat mag doen in de gezondheidszorg. De wet BIG is bedoeld voor beroepsbeoefenaren in de gezondheidszorg en geldt niet voor onderwijzend personeel. Dat neemt niet weg dat in deze wet een aantal waarborgen wordt gegeven voor een goede uitoefening van de beroepspraktijk aan de hand waarvan ook een aantal regels zijn voor schoolbesturen en leerkrachten als het gaat om in de wet BIG genoemde medische handelingen.

Bepaalde handelingen – de zogenaamde voorbehouden handelingen – mogen alleen verricht worden door artsen. Anderen dan artsen mogen medische handelingen alleen verrichten in opdracht van een arts. De betreffende arts moet zich er dan van vergewissen dat degene die niet bevoegd is, wel de bekwaamheid bezit om die handelingen te verrichten.

Aansprakelijkheid

Bovenstaande is ook van toepassing wanneer een leerkracht bij een leerling een medische handeling verricht. Technisch gezien vallen leerkrachten niet onder de wet BIG. Deze geldt alleen voor medische - en paramedische beroepen. Soms worden leerkrachten betrokken bij de zorg rond een ziek kind en worden daarmee partners in zorg. In zo'n geval kan het voorkomen dat leerkrachten gevraagd wordt om een medische handeling bij een kind uit te voeren. Deze, niet alledaagse, positie van de leerkracht moet hierbij serieus genomen worden. Daarom moet een leerkracht een gedegen instructie krijgen hoe hij de handeling moet uitvoeren. Het naar tevredenheid uitvoeren van deze handeling wordt schriftelijk vastgelegd in een bekwaamheidsverklaring. Zodoende wordt een optimaal mogelijke zekerheid aan kind, ouders, leerkracht en schoolleiding gewaarborgd. Ook voor de verzekeraar van de school zal duidelijk zijn dat er zo zorgvuldig mogelijk is gehandeld. Dit betekent dat een leerkracht in opdracht van een arts moet handelen die hem bekwaam heeft verklaard voor het uitvoeren van die medische handeling.

Binnen organisaties in de gezondheidszorg is het gebruikelijk dat een arts, of een door hem aangewezen en geïnstrueerde vertegenwoordiger, een bekwaamheidsverklaring afgeeft met het oog op eventuele aansprakelijkheden.

Heeft een leerkracht geen bekwaamheidsverklaring dan kan hij bij onoordeelkundig handelen aangesproken worden voor de aangerichte schade. Het schoolbestuur is echter weer verantwoordelijk voor datgene wat de leerkracht doet. Kan een schoolbestuur een bekwaamheidsverklaring van een arts overleggen, dan kan niet bij voorbaat worden aangenomen dat de schoolleiding onzorgvuldig heeft gehandeld.

Een schoolbestuur dat niet kan bewijzen dat een leerkracht voor een bepaalde handeling bekwaam is, raden wij aan de medische handelingen niet te laten uitvoeren. Een leerkracht die wel een bekwaamheidsverklaring heeft, maar zich niet bekwaam acht - bijvoorbeeld omdat hij deze handeling al een hele tijd niet heeft verricht zou de medische handeling eveneens niet mogen uitvoeren. Een leerkracht die onbekwaam en/of zonder opdracht van een arts deze handeling verricht is niet alleen civielrechtelijk aansprakelijk (betalen van schadevergoeding), maar ook strafrechtelijk (mishandeling). Het schoolbestuur kan op zijn beurt als werkgever eveneens civiel- en strafrechtelijk aansprakelijk gesteld worden.

Om zeker te zijn dat de civielrechtelijke aansprakelijkheid gedekt is, is het raadzaam om, voordat er wordt overgegaan tot medisch handelen, contact op te nemen met de verzekeraar van de school. Het kan zijn dat bij de beroepsaansprakelijkheid de risico's die zijn verbonden aan deze medische handelingen niet zijn meeverzekerd. Dat hoeft op zich geen probleem te zijn, omdat wanneer de verzekeraar van een en ander op de hoogte wordt gesteld hij deze risico's kan meeverzekeren, eventueel tegen een hogere premie en onder bepaalde voorwaarden (bijvoorbeeld een bekwaamheidsverklaring).

Bronvermelding

- Model Handboek Calamiteiten Brandweer
- School en Veiligheid
- PPSI
- Ministerie Onderwijs, Wetenschap, Cultuur
- Onderwijsinspectie
- Model Handboek Calamiteiten
- Handboek SCOH